

Χρήση της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών για τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Δήμου και την προώθηση αλλαγών στην Ευρώπη

Χρήστος Μπεζιρτζόγλου
Μέντορας Καριέρας ΑΛΛΗΛΟΝ
Στέλεχος Ευρωπαϊκής Επιτροπής
[Christos Bezirtzoglou | LinkedIn](#)

Περίληψη

Η Ευρώπη και η Ελλάδα βρίσκονται σε ένα σταυροδρόμι. Οι ερχόμενοι μήνες θα είναι καθοριστικοί για την μελλοντική κατεύθυνση του Ευρωπαϊκού σχεδίου. Το 2024 είναι ένα έντονα πολιτικό έτος με σημαντικές προκλήσεις, όπως η ανάδειξη της νέας Ευρωπαϊκής Επιτροπής και οι εκλογές στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Οι πολίτες είναι στην καρδιά όλων αυτών ερωτημάτων και αποφάσεων. Οι πολίτες θα πρέπει να ορίζουν τον δρόμο που θα ακολουθήσουν οι αντιπρόσωποι τους. Οι καιροί που η πολιτική γινόταν με σιωπηρή συγκατάθεση τελείωσαν και οι πολίτες εμπλέκονται ενεργά σε ανοικτές πρωτοβουλίες διαβουλεύσεων για τα δικαιώματά τους και το που & πως θα ήθελαν να δουν την Ευρώπη την επόμενη δεκαετία.

Η ενεργή υποστήριξη Ευρωπαϊκών Πρωτοβουλιών Πολιτών από πολίτες, αλλά και από πολιτικούς σχηματισμούς και μη κυβερνητικούς οργανισμούς, μπορεί να γίνει η πεμπουσία της προώθησης του κοινωνικού διαλόγου και μέσω αυτού η ανάδειξη θεμάτων που απασχολούν την κοινωνία ευρύτερα ή ειδικότερα τμήματα αυτής. Οι ενέργειες αυτές αναμένεται να συμβάλουν στην αναβάθμιση του δημοσίου διαλόγου, στις προϋποθέσεις άσκησης βάσιμης πολιτικής κριτικής, στη διαφάνεια και τελικά στη βελτίωση των πολιτικών που σχεδιάζονται και εφαρμόζονται στην Ευρώπη και κατά προέκταση και στην Ελλάδα.

Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) χρειάζεται μεταρρύθμιση. Η [Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης](#) και οι [Ομάδες Ευρωπαίων Πολιτών](#) κατέδειξαν ότι οι πολίτες μπορούν να αποτελέσουν την κινητήρια δύναμη πίσω από πολύπλοκες αλλαγές που πρέπει να υποστεί η ΕΕ,

είτε για την προετοιμασία της ΕΕ για πιθανή διεύρυνση σε 30+ κράτη μέλη είτε για την προώθηση αναγκαίων θεσμικών μεταρρυθμίσεων. Παρά αυτή τη δυναμική, τόσο οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων της ΕΕ όσο και οι εθνικοί φορείς λήψης αποφάσεων φαίνεται να διστάζουν να αξιοποιήσουν πλήρως τη συμμετοχή των πολιτών. Η συμμετοχική δημοκρατία στην ΕΕ χτυπά ένα αόρατο ανώτατο όριο που μπορεί να

σπάσει μόνο εάν οι πολιτικοί και οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο αναγνωρίσουν και αντιμετωπίσουν τα βαθύτερα αίτια που εμποδίζουν την ανάπτυξη.

Ωστόσο, ένα εργαλείο που υπάρχει από το 2012 έχει αποδείξει την αξία του, επιτρέποντας σε απλούς πολίτες να διαμορφώσουν την ατζέντα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το εργαλείο αυτό είναι οι Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες Πολιτών (ΕΠΠ).

“Πολίτες της Ένωσης, εφόσον συγκεντρωθεί αριθμός τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου, υπήκοοι σημαντικού αριθμού κρατών μελών, μπορούν να λαμβάνουν την πρωτοβουλία να καλούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, να υποβάλλει κατάλληλες προτάσεις επί θεμάτων στα οποία οι εν λόγω πολίτες θεωρούν ότι απαιτείται νομική πράξη της Ένωσης για την εφαρμογή των Συνθηκών.” [Άρθρο 11.4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.](#)

Ιστορικό της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών

Η [Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών \(ΕΠΠ\)](#), η οποία εισάχθηκε για πρώτη φορά με την [Συνθήκη της Λισσαβώνας](#) το 2012, είναι το πρώτο και μοναδικό εργαλείο που επιτρέπει στους πολίτες από όλες τις χώρες της ΕΕ να ενώνουν τις δυνάμεις τους και να ζητούν νομοθετικές αλλαγές σε ευρωπαϊκό επίπεδο για θέματα που θεωρούν σημαντικά. Η ΕΠΠ παρέχει στους πολίτες της ΕΕ τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε διασυνοριακό επίπεδο σε ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος.

Το πεδίο εφαρμογής αυτού του εργαλείου καλύπτει τομείς πολιτικής στους οποίους η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει την εξουσία να προτείνει νομοθεσία. Αυτοί είναι το περιβάλλον, η γεωργία, οι μεταφορές, η προστασία των καταναλωτών, τα κοινωνικά δικαιώματα, αλλά και άλλοι τομείς που επηρεάζουν τη ζωή των ανθρώπων.

Μόλις μια πρωτοβουλία λάβει ένα εκατομμύριο υπογραφές και οι υπογραφές επαληθευτούν από τις εθνικές αρχές, το Σώμα των Επιτρόπων εγκρίνει επίσημη απάντηση στην πρωτοβουλία, με την οποία αποφασίζει ποια δράση πρέπει να αναληφθεί ή όχι και γιατί. Στη συνέχεια, η πρωτοβουλία χαρακτηρίζεται «επιτυχημένη».

Στόχοι της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών

Η ΕΠΠ είναι ένας μοναδικός μηχανισμός που έχει ως στόχο να φέρει σε επαφή τους ανθρώπους πέρα από τα σύνορα και να τους δώσει μια συγκεκριμένη πλατφόρμα για να μοιραστούν κοινές ανησυχίες και αξίες. Κάθε πολίτης της ΕΕ έχει το δικαίωμα να [υποστηρίξει](#) μια εν εξελίξει πρωτοβουλία ή να [ξεκινήσει](#) μια δική του. Αυτό δημιουργεί μια αίσθηση ενότητας, συμμετοχής και εταιρικής σχέσης, προωθώντας παράλληλα τις δημοκρατικές αξίες της ΕΕ.

Από την ίδρυσή της το 2012, περισσότεροι από 1850 διοργανωτές, από τους οποίους 51 ήταν Έλληνες και 12 Κύπριοι, έχουν ξεκινήσει

[100+ πρωτοβουλίες ευρωπαίων πολιτών](#), με την ενεργή παρουσία 26 Ελλήνων και 5 Κυπρίων, συλλέγοντας περισσότερες από 18 εκατομμύρια υπογραφές από όλη την ΕΕ, με περισσότερες από 197 χιλιάδες στην Ελλάδα και 14 χιλιάδες στην Κύπρο, οι οποίες αφορούν διαφορετικούς τομείς πολιτικής: από την καλή μεταχείριση των ζώων και την φορολογία έως τις κοινωνικές υποθέσεις και τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Οι διοργανωτές χρησιμοποίησαν την πλατφόρμα για να προωθήσουν και να προκαλέσουν συζήτηση σε σημαντικά ζητήματα κοινού διακρατικού ενδιαφέροντος, ευαισθητοποιώντας την κοινή γνώμη και αλληλοεπιδρώντας με την πολιτική εξουσία. Με άλλα λόγια, οι Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες Πολιτών επηρεάζουν τη νομοθεσία της ΕΕ και δημιουργούν έναν Ευρωπαϊκό Δήμο.

Μέχρι στιγμής, δώδεκα πρωτοβουλίες έχουν φτάσει στο όριο του ενός εκατομμυρίου έγκυρων υποστηρικτικών υπογραφών. [Δέκα από αυτές](#) έχουν ήδη λάβει απάντηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Όλες οι πρωτοβουλίες ήταν επιτυχείς στον στόχο τους να προκαλέσουν συζήτηση γύρω από συγκεκριμένα θέματα, ενώ κάποιες από αυτές κατόρθωσαν να επηρεάσουν την ευρωπαϊκή νομολογία. Από τις επιτυχημένες πρωτοβουλίες, τρεις έφτασαν το κατώφλι του πληθυσμού στην Ελλάδα (14805) [“Right2Water”](#), [“One of us”](#) and [“Stop finning-Stop the trade”](#) και μόλις μία [“One of us”](#) στην Κύπρο (4230).

Πώς μπορείτε να εμπλακείτε με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών;

Οι ΕΠΠ μπορούν να δρομολογηθούν με τη συγκρότηση μιας “ομάδας διοργανωτών” τα μέλη της οποίας προέρχονται από τουλάχιστον επτά κράτη-μέλη της ΕΕ. Η πρωτοβουλία ελέγχεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως προς την νομιμότητα του αιτήματος της πριν αρχίσει τη συλλογή υπογραφών υποστήριξης.

Αφότου συγκεντρωθούν 1 εκατομμύριο υπογραφές και αφού αυτές επαληθευτούν στη συνέχεια από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εξετάσει την αίτηση και θα στείλει μια επίσημη απάντηση, με την οποία επισημαίνει ποια δράση πρέπει να αναληφθεί ή όχι, και γιατί.

Η σχολική εργαλειοθήκη της δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Σκοπός της διαδραστικής εργαλειοθήκης [«Η Δημοκρατία της ΕΕ σε δράση — Πείτε την άποψή σας με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών»](#) που οργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2023 για τα σχολεία είναι να εφοδιάσει τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να είναι ενεργοί και υπεύθυνοι πολίτες της ΕΕ.

Η εργαλειοθήκη περιλαμβάνει τέσσερις θεματικές ενότητες, καθεμιά από τις οποίες καλύπτει διαφορετικό αντικείμενο, περνώντας από

τις πιο γενικές πληροφορίες σχετικά με την ΕΕ σε πληροφορίες και δραστηριότητες που σχετίζονται ειδικά με την ΕΠΠ.

Η εργαλειοθήκη έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να κατανοήσουν τα οφέλη της διασυννοιακής συνεργασίας και ενδεχομένως να δρομολογήσουν τις δικές τους πρωτοβουλίες για τη διαμόρφωση της δημοκρατικής διαδικασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μάθετε περισσότερα για την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με την ΕΠΠ και ίσως να βρείτε έμπνευση για να ξεκινήσετε τη δική σας πρωτοβουλία, μπορείτε να δείτε τις πρωτοβουλίες που [επί του παρόντος συγκεντρώνουν υπογραφές](#) αλλά και να ακούσετε πραγματικές ιστορίες οργανωτών ΕΠΠ στο [podcast «CitizenCentral»](#). Μην ξεχάσετε να υποστηρίξετε τις πρωτοβουλίες που σας «μιλάνε»!

Ανακαλύψτε τα [τελευταία στατιστικά στοιχεία για την ΕΠΠ](#) και συνεργαστείτε με τους [τοπικούς πρεσβευτές](#) ή τα [εθνικά σημεία επαφής](#) σε Ελλάδα και Κύπρο.

Λοιπόν, τι περιμένετε; Διαδώστε το μήνυμα, στηρίξτε τις εν εξελίξει πρωτοβουλίες, και εάν έχετε μια ιδέα, ξεκινήστε μια νέα ΕΠΠ! Με αυτά τα εύκολα βήματα, το μέλλον της δημοκρατικής διαδικασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης βρίσκεται στα χέρια σας!

Βιβλιογραφία

https://www.academia.edu/37789625/Existing_Direct_Democracy_Tools_in_the_EU_The_European_Citizens_Initiative_as_an_Improvable_Effort

https://www.academia.edu/21171872/Strengthening_the_Idea_of_By_Citizens_for_Citizens_in_the_Context_of_the_European_Citizens_Initiative_Brief_Analysis_of_Initiatives

https://www.academia.edu/12161915/Cahiers_de_recherche_politique_de_Bruges_The_European_Citizens_Initiative_A_First_Assessment

https://www.academia.edu/17849630/The_European_Citizens_Initiative_ECI_entrusting_civil_society_participation_versus_enhancing_the_democratic_legitimacy_of_the_EU_institutions

https://www.academia.edu/74657926/The_European_Citizens_initiative_too_much_democracy_for_EU_polity

https://www.academia.edu/42644649/The_European_citizens_initiative_Over_one_million_support_and_what_next

https://www.academia.edu/67699807/Fulfilling_High_Hopes_The_Legitimacy_Potential_of_the_European_Citizens_Initiative

https://www.academia.edu/11719634/The_European_Citizens_Initiative_a_Misnomer

https://www.academia.edu/39500542/The_European_citizens_initiative_Lost_in_admissibility

https://www.academia.edu/35976136/Methodological_aspects_of_measuring_the_effectiveness_of_the_EU_participatory_mechanisms_the_case_of_the_European_citizens_initiative

